

'PILOTENHULP'

Van de personen die wij tot dusver genoemd hebben, is er, voorzover wij weten, slechts één geweest die al in de begintijd voor zijn 'pilotenlijn' een duidelijk, ver naar het zuiden gelegen eindpunt wist te vinden: kapelaan Naus. Hij vond dat eindpunt bij een Nederlandse hoogleraar aan het Grootseminarie te Nancy, prof. dr. P. Timmermans, die uit midden-Limburg afkomstig was. Een hele reeks boerenfamilies was er (bijvoorbeeld de familie Poels op de hoeve 'De zwarte plak' in de Peel) die de 'piloten' onderdak verschafte tot zij door de organisatie Vullinghs-Naus opgehaald werden. Actief was daarbij vooral Jos Hendriks ('de Witte van Haelen'), die, aldus Fons Hermans,

'tallose malen per auto de mannen in de buurt van Maaseik over de Belgische grens wist te loodsen, een werk dat steeds weer opnieuw een levensgevaarlijk avontuur was. De eensgezindheid die de bevolking van Grubbenvorst en omgeving in die moeilijke jaren heeft gedemonstreerd, vindt nauwelijks haar weerga . . . Op sommige dagen vond er een ware invasie van geallieerden plaats. Zo bijvoorbeeld in 1942, toen bij een bombardement bommen op het kamp bij Krefeld terechtkwamen en tientallen gevangenen in de ontstane paniek de kans tot ontvluchting dankbaar aangrepen. Het krioelde toen in het struikgewas langs de Maas van mannen die reikhalzend uitzagen naar een vrij leven in hun eigen vaderland. Dat was op een zaterdagavond en de pastoor zat met zijn handen in het haar. Op zulk een toevloed was zelfs zijn perfecte organisatie niet berekend. Waar zou hij op staande voet burgerkleden voor zoveel mensen vandaan moeten halen? Wat hij toen ter oplossing van dit vraagstuk heeft gedaan, is waarlijk een zeldzaam staaltje van durf en doortastendheid. De volgende ochtend deelde hij zijn parochianen vanaf de preekstoel mee, dat hij binnen enkele uren weer over een groot aantal jassen en broeken moest beschikken voor een bepaald doel, dat intussen algemeen bekend was maar waarover niemand sprak'¹ -

en pastoor Vullinghs kreeg wat hij nodig had.

Betrouwbare gegevens over het totaal aantal 'piloten' dat door de groepen die wij noemden, in de periode begin '41-zomer '42 weggewerkt is, zijn er niet. Wij durven schatten dat het er vele honderden geweest zijn. Er zijn over het algemeen in die begintijd (later werd dat anders!) weinig slachtoffers bij gevallen. De bezetter nam hulp, verleend aan Engelse en Amerikaanse vliegtuigbemanningen, veel hoger op dan hulp aan Waalse en Franse krijgsgevangenen en juist die laatste twee groepen leverden in de beginperiode de meeste 'piloten' op. Bovendien was (het blijkt duidelijk uit het bovengegeven voorbeeld) de plattelandsbevolking 'dicht'; denkbaar is het

¹ Fons Hermans: 'Op een dorpspastorie in Limburg' in *Den vaderland getrouwe. Een boek over oorlog en verzet*, samengesteld door Mathieu Smedts (1962), p. 103.